

SOBOTA 9 LISTOPADA 1996 ROKU

TEL/FAKS (069) 66 07 252

NR 133 ♦ CENA 4,- Kč

▲ Na zakończenie nietypowej wystawy tkanin artystycznych Renaty Filipowej na Uniwersytecie Śląskim w Karwinie otwarto wczoraj skrzynki z dobroczynnymi darami dla Fundacji "Dziecko i Atmosfera". Zebrano 5 600 koron, ponadto artystki ofiarowały fundacji art-protis nazwany "Dwa głupie koty" wartości 12 tys. koron. Fot. JERZY KUBIENKA

DZISIAJ ROZPOCZYNA SIĘ WYSTAWA POLSKICH KSIĄŻEK
Noblistka na Bożka

CZ. CIESZYŃ (kor) - No, niezupełnie - nie zjawi się, niestety, na czwartą już Wystawę Książek Polskich Wydawców, która rozpoczyna się dzisiaj w Klubie PZKO przy ul. Bożka, sama pani Wisława Szymborska, ale, jak poinformowali nas przedstawiciele organizatorów, szef hurtowni ALFA z Bielska-Białej, Zenon Wirth, będzie można nabyć ostatni tomik laureatki Nagrody Nobla - "Początek i koniec", wydany przez poznańskie wydawnictwo "a5".

Wydawnictwo "a5", którego właścicielką jest Krystyna Krynicka, żona głośnego poety z kręgu tzw. "Nowej Fali" i literatury "drugiego obiegu" z lat 70. i 80., Ryszarda Krynickiego, ma w tej chwili wyłączność na druk tomików tegorocznej "Noblistki". Niestety, jak się dowiedzieliśmy, jest poznańska oficyna jedynym w Polsce wydawnictwem, które ściśle reglamentuje swoje książki - można nawet więc mówić o "pozie na kartki" - dlatego książek pani Wisławy na Bożka będzie nie za dużo. Możemy wszakże pocieszyć wszystkich miłośników dobrej prozy, gdyż pani Krynicka obiecała, że na wystawę do Jabłonkowa,

gdzie przeniesie się w przyszłym tygodniu czesko-czeszyńska ekspozycja, przśle specjalną zasyrkę zawierającą 300 tomików poezji. Oprócz tomiku Szymborskiej "a5" przywiezie najnowsze książki Stanisława Barańczaka oraz powieść Jerzego Piłcha "Inne rozdziałki" (autor pochodzi ze Śląska Cieszyńskiego, i tu właśnie częściowo toczy się akcja powieści).

Informowaliśmy już, że na wystawie zaprezentuje się 25 wydawnictw - w ostatniej chwili zgłosiło się 26 - warszawska oficyna PARMA-PRESS, której właścicielem jest pochodzący z Cieszyńska Krystian Parma. Wydrukowano to wydanie przede wszystkim albumy (m. in. "Polska z lotu ptaka"), pocztówki, karty świąteczne i kalendzary.

Wernisaż rozpocznie się dzisiaj o godz. 11.00, a będzie on pięcio-

ny z promocją dwóch książek: najnowszego tomiku Renaty Putzlacher "Małgorzata szuka Mistrza" oraz wydanej przez Towarzystwo Nauczycieli Polskich w RC zbioru opowiadań Józefa Ondrusza "Cudowny chleb" (ten ostatni zaprezentują w swoim programie dzieci z jednego z karwińskich przedszkoli). Wystawa potrwa do wtorku, a zwiedzać ją można codziennie w godz. 9-17.

Z KRAJU I ZE ŚWIATA

♦ Wicypremier rządu i przewodniczący KDU-CSL Josef Lux posiada informacje o tym, że istnieją dokumenty potwierdzające, że jako wicypremier był śledzony przez Informacyjną Służbę Bezpieczeństwa (BIS). Rozmawiał wczoraj na ten temat z premerem Václavem Klausem (fr).

♦ Prezydent Rosji Boris Jeltsin opuścił wczoraj Centrum Kardiologiczne, w którym we wtorek przeszedł operację serca i przemieścił się do centralnego Szpitala Klinicznego (kliniki kremłowskiej).

♦ Do 700 wzrosła liczba ofiar cyklonu, który w nocny ze środy na czwartek przeszedł przez południowo-zachodnie Indie.

SPOTKANIE MINISTRA SKALICKIEGO Z BURMISTRZAMI I STAROSTAMI

Kłopoty gmin "na węglu"

ORŁOWA (mro) - Sprawom ekologii było poświęcone czwartkowe spotkanie ministra środowiska naturalnego, Jiřego Skalického, z burmistrzami i starostami miast i gmin dotkniętych szkodami górnictwem.

Tematem rozmów były nowelizacja Prawa Górniczego oraz ustawa o śledzich. Przedstawiciele administracji terenowej zwracali uwagę na niedostateczne unormowania prawne, odnoszące, że w obu zagadnieniach ich zakres kompetencji jest zbyt mały.

W pierwszej sprawie wciąż zwiastuje monopol Kopalni Ostrawsko-Kar-

wińskich S.A.(OKD), które są właścicielem przeważającej części gruntów w regionie Rekultywacja przeprowadzana przez tę spółkę, jak się ma do polityki przestrzennej gmin. Zdarza się, że projekty zagospodarowania rekultywowanej ziemi nie dochodzą do skutku z powodu zbyt wysokich cen gruntów wyznaczanych przez OKD (mó-

wiono o 600 Kč za metr kwadratowy). Rekultywacja nie obejmuje infrastruktury oraz sieci inżynierskich również zniszczonych działalnością kopalni. Wskazywano na niesprężarę niechęć OKD do rozwiązywania problemów sąsiadów związanych z ograniczaniem wydobycia i wzniesieniem bezrobocia.

Burmistrzów i starostów nie uspokoiła informacja, iż Fundusz Miasta Narodowego zawarł z OKD umowę, według której ta ostatnia może liczyć na państwową dotację na cele realizacji projektów asanacyjnych do wysokości kapitału zakładowego spółki, tj. 27 mld. koron. Minister Skalický obiecał, iż celowo zagadnienia będzie analizował Czeski Urząd Górniczy, a on sam wróci do tematu podczas rozmów z OKD, które mają się odbyć jeszcze w tym roku.

Jeśli chodzi o odpady, mówiono m.in. o uciążliwości osadników mułów węglowych i braku zapowadanego wsparcia separacji śmieci. W tej sprawie Jiř Skalický powiedział, że według najnowszych wyliczeń Fundusz Ochrony Środowiska winien wynosić w 1997 roku 3 mld. koron. Jednak jego poprzednik rozdysonował prawie wszystkie pieniądze. Skalickiemu zostało 110 mln koron.

BOGUSŁAW CHWAJOL W WYBORACH SENACKICH

Rewitalizacja regionu

ORŁOWA (mro) - "Stawiam na nasze polskie społeczeństwo, na pracowników służby zdrowia, ewich kolegów po fachu, na górników, z którymi wykonywałem szereg prac badawczych. Moim hasłem jest "Zdrowie dla regionu karwińskiego" - nie tylko fizyczne i psychiczne jego mieszkańców, ale także przywrócenie do życia zdeprawowanej przyrody - powiedział "GL" dr med. Bogusław Chwajol podczas czwartkowego spotkania z wyborcami w Orłowej.

Przedstawiając się zebraniom, kandydat na senatora w okręgu nr 75 przytoczył słowa T.G. Masaryka, iż miłość demokracji jest to, jak rząd odnosi się do ludzi starszych, niepełnosprawnych i mniejszości.

W tym kontekście nie zapomnieliśmy nadmienić, że już jako przewodniczący Rady Polaków aprobował program ODA i zawarł w nim sugestie. Mówił o konieczności nowego spojrzenia na prywatyzację służby zdrowia i na zmiany systemu podatkowego. Jego zdaniem jest już najwyższy czas na

uporządkowanie stosunków między ekologią i przemysłem, na restrukturyzację górnictwa przeprowadzaną w korelacji z potrzebami mieszkańców regionu. Mówił o znaczeniu rodziny przez wiele lat traktowanej jednostronnie w polityce państwa i potrzebie wykształcenia w młodym pokoleniu odpowiedzialności.

Zdaniem ministra Jiřego Skalického (ODA), który przyjechał do Orłowej wesprzeć niezależnego kandydata - Bogusława Chwajola - jest on wybitną osobowością regionu.

WYBORY SENACKIE • WYBORY SENACKIE • WYBORY •

Daj szansę bratu, wybierz go do Senatu!

Starosta Clericka mgr inż. architekt KAROL CIESLAR (ODS) jest w wyborach senackich jedynym w okręgu wyborczym nr 74, obejmującym miejscowości powiatu karwińskiego: Bogumini, Rychtal, Piastów, Hawierów, Suchą Górą, Otchradce i Stonawę, kandydatem koalicyjnych partii prawicowych - Obywatelskiej Partii Demokratycznej (ODS), Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej - Czeskiej Partii Ludowej (KDU-CSL) i Obywatelskiego Sojuszu Demokratycznego (ODA).

♦ Miasta i gminy, w których ubiega się Pan o przychylność wyborców, mają - sądząc po wynikach wyborów samorządowych

przed dwóch lat czy niedawnych wyborów do Izby Poselskiej - opinię, jeśli nie "lewicowych", to na pewno "lewicujących". W Pana programie znalazł się także akcenty socjalne. Na ile się o to zgodzie z Pana prawniczymi przekonaniami politycznymi? Czy nie są aby przedwyborczym wybiegiem?

- Nie, na pewno nie są chwytem przedwyborczym. Kto powiedział, że prawnicy polityk nie posiadają świadomości społecznej? Proszę przyrzeczyć się Niemcom. Od 14 lat sprawuje tu rządu prawnicza CDU kandydca Helmuta Kohla i, chyba się zgodzimy, jej polityka socjalna

może być wzorem dla całej Europy, nawet dla socjaldemokratycznej Skandynawii. Hasło wyborcze ČSSD "Každy má právo do godného žitia", jest, oględnie mówiąc, czczą propagandą, kłamstwem - bo chyba nie każdy. Na pewno z podatków setek tysięcy uczących, pracujących ludzi nie powinna korzystać różnego autoramentu szumowna - zdołająca, oszuśli, notoryczni nierobi i im podobni.

♦ Często, poruszając się po temacie socjalno-bytowym, przytacza Pan przykłady z własnego podwórka, z prywatyzacji gmin-

ciąg dalszy na str. 2

ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, KONSULAT GENERALNY RP W OSTRAWIE, WYDAWNICTWO "WIEDZA POWSZECHNA", REDAKCJA "GŁOSU LUDU", "ALFA" - HURT KSIĘGARSKI W BIELSKU-BIAŁEJ I "ALFA" DANUTY WIRTH W CZ. CIESZYŃNIE

zapraszają na 4. imprezę promocyjną 26 polskich oficyn wydawniczych pn.

WYSTAWA KSIĄŻEK POLSKICH WYDAWCÓW

● Klub PZKO przy ul. Bożka w Czeskim Cieszyńcu ● W dniach 9 - 12 listopada 1996 r. ● Wystawa będzie czynna: w sobotę od godz. 11.00 do 17.00, w niedzielę i poniedziałek od 9.00 do 17.00, we wtorek od 9.00 do 16.00. ● Zagajenie wystawy w sobotę 9 bm. o godz. 11.00 ● połączoną ze sprzedażą

"MŁODZIEŻ SAMA WYCZYWA SZKOLNĄ KONIUNKTURĘ, O CZYM ŚWIADCZY WYJĄTKOWY SZTURM NA NIEKTÓRE KIERUNKI" - TWIERDZI BLANKA BLOCHOWA

Piętnastolatki wybierają

Syn nie ma w szkole problemów z matematyką i fizyką. Interesuje go praca przy komputerze. Nie chce pójść do gimnazjum, chce kontynuować naukę - najlepszą w szkole przemyślał - tak jak jego ojciec. Matka przyszłorocznego dziesiętlatki nie wie jednak, czy to średnio ocen - 1,7 - jej syn może ubiegać się o miejsce w tej placówce. Ania i Sylwia mają po czterech i pół i są uczennicami dziennej klasy języka z ławnickich szkół podstawowych. Przed kilku dniami z całą klasą uczestniczyły w spotkaniu zorganizowanym przez Ośrodek Orientacji i Poradnictwa Zawodowego działającego przy Urzędzie Pracy w Karlinie. Dziś postanowiły przyjąć to same i dogłębniej zbadać sytuację na "rynku edukacyjnym".

"Ośrodek zajmuje się badaniem uślońców, zainteresowaniem i możliwościami kandydatów, poszukujących swojego miejsca w zrytualizowanym, popularyzowanym wstępie o poszczególnych zawodach i szkole udzielaniem profesjonalnej pomocy w podjęciu decyzji" - mówi Blanka Blochowa, jedna z pracownic Ośrodka. "Przychodzi do nas przede wszystkim uczniowie ostatnich klas podstawowych i średnich. Z danych, dostępnych w komputerze czy na ulotkach, dowiadują się m. in. o warunkach i możliwościach podjęcia nauki w tej czy innej szkole na terenie powiatu czy w całej Republice Czeskiej (są też propozycje dla uczniów nie w pełni sprawnych oraz tych, którzy ukończyli szkoły specjalne). Odpowiadają nam również studenci wyższych uczelni, których interesują oferty poszczególnych

zawodów pracy. Propozycje zawierają skrócony opis zawodu, obowiązki i wymagania czynności, ci, wymaga osobowe cechy, a także potrzebne wykształcenie bądź też kwalifikacje. Czaszy nas, że coraz częściej z naszego poradnictwa korzystają rodzice piętnastolatków. Parady są bezpłatne i powszechnie dostępne". Centrum Poradnictwa współpracuje również z podległymi, organizuje spotkania z uczniami bezpośrednio w szkołach oraz targi edukacyjne. W placówce, która mieści się w siedzibie UP przy ul. Wyzwolenia w Karlinie-Nowym Mieście (nr tel. 93499 91, wew. 243 lub 267), można ponadto obejrzeć kasety wideo przybliżające wybrane przez ucznia zawody.

"Dziecko ma prawo do wyboru własnego zawodu, w tym czasie może się samorealizować. Jeśli stworzyć odpowiedni zawód, atrakcyjny do z powodzenia podjęto przyjęcia branży, żeby zmniejszyć pracę w tym zawodzie" - twierdzi B. Blochowa.

Teoretycznie nie powinno być wątpliwości z wyborem szkoły, ale w praktyce nie zawsze jest możliwe spełnienie młodzieżowych marzeń, bo struktura szkolnictwa ponadpodstawowego nie jest jeszcze w pełni dostosowana do aktualnych i przyszłościowych potrzeb gospodarki.

Konkurencja będzie w gimnazjach i szkołach średnich kształcących przyszłych ekonomistów, elektrotechników, hotelarzy lub policjantów czy ochotników. O jedno miejsce ubiegać się tu będzie 2-3 kandydatów. "Młodzież, która ukończyła w naszych spotkaniach, dość obiektywnie ocenia swoje szanse z je

świadczeniami słabszymi raczej nie próbuje starać się o przyjęcie tam, gdzie porządek jest zbyt wysoki" - mówi pani Blanka. Zwiększą szkoły zabiegane w rankingach do najlepszych nie ustrzeżemy, że chcą mieć młodzież najlepszą i podczas naboru - bezpośrednio w szkołach czy podczas targów edukacyjnych - dość skutecznie wybiją z głowy chęć stawienia w szranki z prymusami, jeżeli ma się choćby jedną trojkę.

Wzrost piętnastolatki upatruje swoją przyszłość w konkretnym zawodzie. Młodzież, wybierając to czy inną szkołę, wie już doskonale, jak bardzo poszukiwaną są specjalności. Dobre wykształcenie to dziś inwestycja, która ma procentować w przyszłości.

Według sondażu przeprowadzonego przez pracowników Ośrodka Orientacji i Poradnictwa Zawodowego w czerwcu br. wśród 2 966 uczniów klas ośmiu (obecnych) dwuletków i szkół artystycznych. Wśród szkół zawodowych dużym wzięciem cieszą się takie, które przygotowują do pracy na kilku pokrewnych stanowiskach. Uczą zawodu, a nie specjalności innymi słowy koniec z "wskłami profilami" modnymi przed laty, kiedy Piotrek brał się tylko za płytki podłogowe, a Kazio kładł wykładnice tymi zewnętrzne. Jeden młody człowiek miał nawet tyłko montować dymy z płyt. Ten był tokarzem, tamten frazerman. Teraz, jak w reklamie, muszą być dwa zawody w jednym, żeby wykonać konkurencję. A jeszcze lepiej trzy, w połączeniu np. ze znajomością języka obcego, który "przysia" się w pracy za granicą. Zdaniem B. Blochowej, każdy

Blanka Blochowa

absolwent podstawówki może kształcić się dalej, bo miesiąc w latach szkolnych jest nawet więcej niż potrzeba. Nie każdy jednak 15-latek będzie mógł się uczyć tego, co go akurat interesuje i gdzie by chciał.

absolwent podstawówki może kształcić się dalej, bo miesiąc w latach szkolnych jest nawet więcej niż potrzeba. Nie każdy jednak 15-latek będzie mógł się uczyć tego, co go akurat interesuje i gdzie by chciał.

WANDA KULA

W powiecie karwiskim można w przyszłym roku szkolnym kontynuować naukę w siedmiu państwowych gimnazjach, siedemnastu średnich szkołach (w tym również zawodowych) oraz jedenastu średnich szkołach prywatnych.

OD JAGIELLONÓW PO WSPÓŁCZESNOŚĆ

Polska a Europa Środkowo-Wschodnia: próby integracji wczoraj i dziś

(3)

ROMAN BARON

W rezultacie państwa Europy Środkowo-Wschodniej utraciły swoją suwerenność, stając się swoimi satelitami na długi okres prawie 50 lat. Dopiero upadek żelaznej kurtyny pod koniec ubiegłego dziesięciolecia przyczynił pewną niepodległość i suwerenność państw środkowo-wschodniej Europy. Powroćcie tym samym niejako również kwestia gwarancji bezpieczeństwa w nowej sytuacji geopolitycznej.

Państwa środkowo-europejskie, wygaszając wnikłość z niedobitą przeszłości, zdawały sobie sprawę z roli, jaką może odegrać w tym względzie sołta współpraca regionalna.

W dniu 15 lutego 1991 prezydenci Polski, Czechosłowacji i Węgier złożyli wspólnie podpis pod deklaracją o współpracy w dziedzinie integracji z Zachodem. Od miesiąca tego spotkania zaczęło blik wstęży wymienionych państw nazywać Trójkątem Wyszehradzkiem.

Podczas kolejnego spotkania głów państw, także premierów i ministrów spraw zagranicznych państw Trójkąta Wyszehradzkiego, które odbyło się w październiku tego samego roku w Krakowie, zaakcentowano cele zinstytucjonalizowanej współpracy Polski, Czechosłowacji i Węgier.

Rezultatem podjętej współpracy było przede wszystkim stonkowanie styblu doprowadzenie do rozwiązania Układu Warszawskiego, co nastąpiło w lipcu 1991 roku w Pradze podczas ostatniego posiedzenia Doradczego Komitetu Politycznego Państw-Siron Układu Warszawskiego.

Jednak podobnie jak w okresie II wojny świat, gdy pozornie główna niebezpieczeństwa zostało zażegnane, współpraca państw środkowo-europejskich zaczęła w wiodzący sposób słabnąć. Partykularne interesy lub po prostu cele polityki zagranicznej poszczególnych państw zaczęły brać górę nad zjednoczonymi, nadrzędnymi i deklaratywnymi koncepcjami i wspólnymi interesami.

Przewodzi dalszemu pogłębieniu współpracy, a przede wszystkim

pracej instytucjonalizacji grupy wyszehradzkiej zaczęła występować Czechosłowacja. Wiązało się to bezpośrednio z wyborami parlamentarnymi w tym kraju, które odbyły się w czerwcu 1992 roku. Lider zwyciężającej partii ODS (Obywatelska Partia Demokratyczna) Václav Klaus był bowiem od początku przeciwnikiem wszelkich inicjatyw środkowo-europejskich.

W tym czasie doszło także do podziału Czech i Słowacji na dwa odrębne państwa - Czechy i Słowację, co dodatkowo pogłębiło kryzys w trójkącie, a od tej chwili już w czworokącie wyszehradzkim. Młode państwo słowackie ochowało bowiem od momentu powstania nie tylko niezweżenne zapewnienie wewnętrznej walki politycznej, lecz także brak tolerancji wobec mniejszości narodowych, co przejawiało się m. in. w późniejszym przyjęciu ustawy o języku państwowym. Takia polityka godziła oczywiście przede wszystkim w największą na Słowację mniejszość, a mianowicie Węgrów. To z kolei nie pozostawało bez wpływu na rozwój stosunków słowacko-węgierskich, gdyż Budapeszt nie zamierzał pozostać wobec tej sprawy obojętny. Ponadto Słowacja (w odróżnieniu od reszty demwii federacji) czy Czech nie okazywały już tak zdecydowanego zamaru wstąpienia do Unii Europejskiej, a co jeszcze bardziej istotne, do przystąpienia do NATO.

Politykę zagraniczną Bratislawy można by nazwać balansowaniem pomiędzy Zachodem a Wschodem. Natomiast nowo powstałe państwo czeskie kontynuowało politykę zagraniczną Czechosłowacji, a więc w dalszym ciągu dążyło do pełnej integracji z UE i do członkostwa w NATO, jednak deklarując już tych celów samodzielnie dążyła do tych celów. Oznaczało to więc występowanie przeciwko integracji z innymi państwami środkowo-europejskimi, a tym samym faktyczny początek końca grupy wyszehradzkiej. Formalnym potwierdzeniem tej zmiany w polityce Pragi była zmiana na stanowisku ministra spraw zagranicznych, którym w rządzie premiera Klausea został wosprzewodniczący

ODS, Josef Zieleniec (notabene Polak z pochodzenia).

Republika Czeska swoją decyzję o nie pogłębieniu współpracy regionalnej motywowała osiągnięciem wspólnych celów, a więc uśmieszeniem komunizmu i wojsk radzieckich z Europy Środkowo-Wschodniej, a ponadto argumentowała, że utworzenie bloku państw na tym obszarze może spowodować opóźnienie w przyjęciu tych państw do UE i NATO.

Zdecyduje się jednak, że faktycznym powodem zmiany polityki wobec pozostałych państw grupy wyszehradzkiej było przekonanie Pragi, że sama szybciej osiągnie wspólne cele. Jak sądzić, przekonanie to miało dwa główne podłoża - ekonomiczne i geopolityczne.

Jeżeli chodzi o pierwsze z nich, to należy stwierdzić, że Czechy były od dawna wspólnie z Węgrami najbardziej rozwiniętymi gospodarczo krajami spośród wszystkich państw postkomunistycznych, co zostało później potwierdzone, gdyż Republika Czeska została jako pierwsza z wyżej wymienionych państw przyjęta do prestiżowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Natomiast odrębnie czynnik strategiczny, sytuacja czy też położenie państwa czeskiego mogło również utwierdzać w przekonaniu, że jest ono ze wszystkich państw środkowo-europejskich najlepsze.

Po pierwsze uważano, że Czechy, leżąc w sercu Europy, są państwem strategicznie ważnym, a więc powinno znaleźć NATO na ich przyłączeniu. Po drugie zaś, państwo czeskie to jedyny kraj grupy wyszehradzkiej, który nie graniczy z terytorium byłego Związku Radzieckiego, co prowadziło do przekonania, iż zaangażowanie Moskwy tym krajem będzie mniejsze od pozostałych państw. Miało to szczególne znaczenie wobec stanowiącego sprzeciwu Rosji przeciwko rozszerzeniu NATO na wschód, a w szczególności przeciwko przystąpieniu do tego układu Polski. Jak wiadomo, stosunki polsko-rosyjskie nie były najlepszym w tym okresie (doszło nawet do odwołania wizyty premiera Czer-

nomińska w Warszawie). Tak więc uważano, że wiązanie się z Polską może przekreślić szanse przystąpienia do NATO również Republice Czeskiej.

Natomiast możliwość realizacji szerszych koncepcji współpracy państw Europy Środkowej po początkowych sukcesach przekreśliła wojna w byłej Jugosławii. Trzeba przypomnieć, że współpracę ta zapowiadała się obiecująco. W połowie 1991 roku do grupy państw pod nazwą Pentagonale przystąpiła Polska. Powstała w ten sposób Heksagonale, w skład której poza Polską wchodziła Austria, Czechosłowacja, Jugosławia, Węgry i Włochy. Obecnie myśli szerzej współpracy regionalnej kontynuowana jest pod nazwą inicjatywę Środkowo-europejskiej.

W rezultacie nie doszło jak dotąd do integracji państw Europy Środkowo-Wschodniej. Nie powstał zwarty blok państw między Bałtykiem, Adanistym i Morzem Czarnym, ani też nie doszło do konsolidacji samodzielnego bloku państw Czech, Węgry i Słowacja.

W ostatnim czasie można co prawda zauważyć pewne kroki Czech, zmerżające do bliższej współpracy z Polską, jednak trudno obecnie przesądzać, czy jest to długoterminowa tendencja, czy też tylko kwestia doraźnej, bieżącej polityki. Nie ulega jednak raczej wątpliwości, że zaobserwowana zmiana wynika zarówno z niakuszczości dotychczasowych działań Pragi, jak również z dążeń do poprawienia stosunków czesko-niemieckich. Jak bowiem wiadomo, wędnie Polska ma w Niemczech głównego oponenta w sprawie przystąpienia Polski do NATO. Ponadto Republika Czeska mogła zauważyć, że Polska jest głównym krajem zainteresowania Paktu Północnoatlantyckiego, wobec czego zbliżenie z nią jest co najmniej wskazane. Nadto według dotychczasowej polityki NATO można wnioskować, że jeżeli dojdzie do końca do poszerzenia tego paktu, to przyjęte zostanie od razu więcej państw.

Ne podstawa przedstawionych

wyżej prób integracji Europy Środkowo-Wschodniej, jakie miały miejsce w przeszłości, należy przypuszczać, że również w przyszłości nie zakończy się one powodzeniem. Co za tym idzie, obszar ten pozostanie terenem przenikania się wpływów Wschodu i Zachodu. Przyszłość Europy Środkowo-Wschodniej będzie więc bardziej zależała od NATO i Rosji, aniżeli od samych państw Środkowo-europejskich. Możliwość odegrania poważniejszej samodzielną rolę przez te państwa, została przez nie doprowadzenie do wspólnej integracji w zasadzie zaprzeczona.

Kwestia otwarta pozostaje jedynie, które z tych państw i biedy zostanie włączone do NATO i czy w ogóle do tego dojdzie? Czy będzie my świadkami nowej Jaty, czy też proces poszerzenia obszaru stabilności i bezpieczeństwa będzie ciągle postępowal na wschód? Czy wreszcie sama Unia Europejska i NATO okażą się instytucjami zdolnymi do życia w nowych warunkach? Nie zintegrowana Europa Środkowo-Wschodnia nie będzie raczej miała w tych sprawach zbyt wiele do powiedzenia.

Jeżeli nawet dojdzie dojdzie w przyszłości do integracji Europy Środkowej, to będzie to nagrodopodobnie integracja gospodarcza. Trudno jednak przypuszczać, by Środkowo-europejskie Porozumienie w Sprawie Wolnego Handlu (CEFTA) odegrało w przyszłości Europy Środkowej podobną rolę, jaką w zjednoczeniu Europy Zachodniej odegrała EWG.

Wobec powyższego jedynie szansa dla przyszłości Polski zdaje się być jak najszybsza integracja ze strukturami bezpieczeństwa Europy Zachodniej, a więc wejście Polski do NATO i UE.

GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA • GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Jesienią, jesienią...

W nydeckiej PSP

"Już dwa miesiące trwa nauka i my chcielibyśmy się znowu podzielić z Tobą tym, co u nas w szkole nowego" - pisał w liście do redakcji Beata Stenawska i Sonia Stenawska, uczennice klasy 4. PSP w Nydku. O tym, że w nydeckiej szkole jest żywa, świeżąca halcyon wiersze listu:

"Zaraz w wesołym ubiorze... Nasze ruchy, które mają każdy piątek... U stonawskiego utopca w Stonawie. Powrocy bardzo sadowalne i pełne wrażeń."

szkole zorganizowaliśmy wystawki pt. "Dary lasu" oraz "Owoce i jarzyny". W październiku zawiązaliśmy wystawę owoców i jarzyn w Domu Działkowca w Nydku.

Nasze koleżki wzięły także udział w konkursie rysunkowym pt. "Mój ulubieniec", który ogłosila "Jutrzenka", a także w konkursie czekoladowym pt. "Pomóż swojej szkole", w ramach którego zbieraliśmy opakowania z czekoladek "Figaro".

Uczniowie klas 4. i 5. próbowali swych sił na lekcji języka polskiego i napisali kilka wierszyków o jesieni. Niektóre z nich przesyłamy i prosimy o ocenę, jak nam się udaly."

Od Głosika: Kochane nasze

ANETA RASZKA

Już jesień do nas zawitała, wszystkie liście pokolorowała. Są zielone i czerwone, drzewa ładnie przystrojone.

Jabłeczko gruszek pełne kosek już do domu z sadu nośne, sprzątam też cebule, buraki, marchew, fasole i ziemniaki.

korespondentki, niestety, nie mamy w redakcji nikogo, kto parolby się by krytykę literacką, stąd nie możemy ich na razie ocenić. Wierzyki przebrałem pani Janinie Kowalskiej i jak tylko otrzymamy jej opinię, zamieścimy ją w naszej rubryce. Głosikowi i całej naszej misji-redakcji przypada do gustu wierszyk Anety Raszki z kl. 5, który postanowiliśmy opublikować.

Z myślą o wigilii

Przed kilkunastu dniami - o czym pisał "Głos Ludu" - otwarto uroczyste przybudówkę Domu PZKO w Bukowcu, która mieści nową scenę. Głosika poinformowały o tej uroczystości Beata Wrona i Natalia Stenawska, uczennice bukowieckiej PSP. "Nareszcie będziemy mogli grać przedstawienia" - cieszą się dziewczynki. "Ćwiczymy już Jasełka Wandy Chotomskiej, żeby wystawić je w polowie grudnia na nową scenie".

ŻARCIKI

Skarky się rybka rybcy: - Zupełnie nie wiem, co robić! Lekarz stwierdził u mnie reumatyzm i kazał unikać wilgoci...

- A co jak spadchom się nie otworzy? - pyta się przed skłkiem spadchoniarz kolegi.

- Nie szkodzi! - odpowiada drugi. - Jest jeszcze na gwarancji!

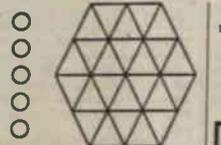
- Mamo! Kazio mnie uderzył! - skarky się Jaa. - To nieprawda! - krzyczy brat. - A jak będziesz tak kłamał, to dostaniesz jeszcze raz!

Latawce

Głosik i Ludmiła wybrali się na przechadzki i pedziwiali dzieci puszczające latawce, za nic jednak nie mogli poznać, które z dzieci ma którego latawca. Może im pomóżecie?

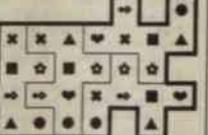
LAMIGŁÓWKA

Kółka i gwiazdki

Do powyższego diagramu należy umieścić 5 kółek na przecięciach linii planary w ten sposób, by na jednej linii leżało co najwyżej jedno kółko. Kto upora się z tym zadaniem, może umieszczać w innych przecięciach linii i przy tych samych założeniach 5 gwiazdek.

Poniżej rozwiązanie poprzedniego zadania:

Polska - gola! I kto policzył gole w naszych zdaniach? My znaleźliśmy ich dokładnie 19.

RUBRYKĘ PRZYGOOTOWALI: ANETA STENAWSKA, BOGUSŁAW KRZYŻANEK, WLADYSŁAW GWICZARZ

NA SAMYM POCZĄTKU BYŁY MARZENIA...

Dziesięć lat ze śpiewem

Jak ten czas leci... Już za tydzień, w sobotę 16 listopada, obchodzicie będzie swoje 10. urodziny jeden z najmłodszych zespołów śpiewczych, Polski Chór Mieszany "Collegium Cantorum".

"Na samym początku były marzenia... Zrodziły się w wyobraźni obecnego dyrygenta, w tym czasie 23-letniego studenta Fakultetu Pedagogicznego w Ostrawie, a równocześnie solisty tamtejszego chóru naukowego, Leszka Kaliny (...). Wtedy to były piękne marzenia... Lecz marzenia czasem się spełniają..." - czytamy w przygotowanej z okazji 10-lecia działalności chóru publikacji, zredagowanej przez dwie członkinie Zarządu chóru, Bogdanę Najder i Halnę Pribulek.

Założony w październiku 1986 r. chór przez pierwszych sześć lat działał jako nieformalny zespół młodzieżowy ZG PZKO, a w roku 1992 zdecydował się na niezależność i przekształcił się w samodzielnie pracujący zespół, będący członkiem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, Unii Czeskich Chórów oraz Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego PZKO, lecz również w organizacji zrzeszającej inne niezależne zespoły artystyczne. W ciągu 10 lat istnienia "Collegium Cantorum" stał się nieodłączną częścią zaostrzonego życia kulturalnego, ale również chórem łączącym się poza granicami czeskiej części Śląska Cieszyńskiego, zdobywał nagrody i wyróżnienia na cieszących się uznaniem konkursach i festiwalach śpiewu chóralnego.

A więc to już 10 lat, pierwsza okrągła rocznica... Swoje urodziny postanowili obchodzić z "Collegium Cantorum" ucząc, jak inaczej, koncertem w sali Teatru Cieszy-

skiego. Stanie się tak w sobotę 16 listopada o godz. 18.00, a ważną koncertie jubileuszowym udziału również inne zespoły, którym uszczelnia "CC" - "Collegium Iuvenum" oraz Kompania Osób Przynajmniej "Amica Cantoria Antiqua" (Kapela Góralska "Zorómbek" natomiast zaagra na wieczornym bankiecie), jak również dawni członkowie chóru. Jak powiedział nam kierownik artystyczny "CC" Leszek Kalina, koncert składać się będzie z dwóch części - poważniejszej i "leższej", a w niektórych momentach śpiewacze będzie na scenie aż 110 chórzystów! Będzie też można nabyć w TC zarówno jubileuszową publikację, jak i nową płytę kompaktową "Collegium Iuvenum" i kasety z nagraniami koncertu jubileuszowego sprzed pięciu lat.

Czyli - będzie z pewnością uroczyste i wspaniałe... Wstępy, jak się dowiedzieliśmy, zabrało już kilku.

Dodajmy więc jeszcze tylko, że towarzyszyć będzie obchodom również sesja w auli czesko-cieszyńskiego Gimnazjum Polskiego (godz. 13.30), podczas której zabrzmi referaty Józefa Wiergonia nt. 70-letnia polskiego śpiewactwa na Śląsku oraz Kazimierza Fobera o znaczeniu "Collegium Cantorum" dla zaostrzonego śpiewactwa, w sali muzycznej natomiast będzie można zwiedzać wystawę, na której zaprezentowane będą plakaty, kroniki i wszelkie inne historyczne materiały dotyczące jubileu. (zob.)

"Collegium Cantorum" w roku 1994. Fot. archiwum "GL"

WARTO PRZECZYTAĆ, WARTO MIEĆ

"Słownik polityki" - pod red. Marka Bankowicza (Wydawnictwo "Wiedza Powszechna") - Słownik zawiera ponad 500 haseł, w których omówione są najważniejsze pojęcia z dziedziny polityki: dołtrzymy polityczne, modele państwa, systemy polityczne, instytucje władzy, a także ściśle związane z polityką kategorie filozoficzne, socjologiczne i prawne oraz biogramy wybitnych teoretyków, filozofów, socjologów, politologów i ekonomistów, których poglądy zaważyły na relacjach człowiek-polityka. Jasny język, encyklopedyczny, ale zarazem swobodny styl narracji oraz interpretacja zjawisk powojny sprawi, że słownik stanie się kluczem do zrozumienia trudnych problemów współczesnego świata.

"Filozofia. Podstawowe pytania" - pod red. Etheharda Martensa i Herberta Schmiedelbecha (Wydawnictwo "Wiedza Powszechna") - Książka prezentuje podstawowe kwestie filozoficzne interesujące współczesnego czytelnika, takie jak rozum, prawda, dobro, sprawiedliwość, piękno, kultura. Bóg, człowiek, język świadomości, nauka, technika, przyroda.

Ciekawym i "jednocześnie" gołcia miłośnicy O Anny Świrszczyńskiej" (Wydawnictwo ZNAK). Nowa książka Cz. Młocza wyrosła z fascynacji poezją A. Świrszczyńskiej, której wiersze tłumaczył na angielski i wydał w USA. Młocza pisze o jej życiu, rodzicach, niełatwym dzieciństwie, pozostając jak dotychczasowa życiowa odbywał się w tej znakomitej formie. Książkę zdobędzcie z archiwum rodzinnego poeiz.

Wielkie Szymborskie - "Początek i koniec" (Wydawnictwo "65") -

Na razie ostatni tomik tegorocznej serii reaktki Interaktywnej Nagrody Nobla z polską literaturą obcy wydawniczy, która ma wykładność na druk utworów poeiz.

Antoni Kepiński - "Melancholia" (Wydawnictwo MUZA SA) - Jest to nowo w duszy członka opartego melancholii - pisał w XVII wieku Robert Burton, angielski humanista. Książka wielkiego polskiego psychiatrię prowadził czytelnika przez różne kręgi tego poeiz.

Isaac Bashevis Singer - "Redni na Muzakolach" (Wydawnictwo MUZA SA) - Realistyczna powieść epicka, której akcja rozpoczyna się na brzo przed wybuchem i wojny światowej, a kończy we wrześniu 1939 roku w bombardowanej Warszawie.

WIERZYKI WASZE-NASZE

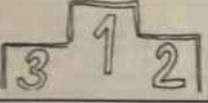
Nasza niestrudoma korespondentka Ewa Mrowiec z Suchej Górzej pragnie pogratulować Kasi Werner z Olbrachca z okazji jej 15. urodzin i prosimy miłej koloncejce taki oto wierszyk:

EWA MROWIEC

Życie

Niech życie Twe płynie jak woda w rzeczce, z dobroci niech słynie na całym świecie.

Bądź za wsze gotowa do walk nieustannych, za medal złoty kochaj pokonanych.

GŁOSIK I LUDMIŁA

NASZ ADRES: Redakcja "Głosu Ludu", P.O. Box 29, Novinářská 3, 709 29 OSTRAVA 1. UWAGA: Piszac do nas nie zapomnij podac swego adresu i napisac, ile masz lat!

GŁOSIK I LUDMIŁA

Niech żyją jesienne wiatry!

TRYBUNA NASZYCH LEKARZY-SPECJALISTÓW

(29)

Sztuczna nerka skutecznie przedłuża życie

Jak podaje Wielka Encyklopedia Powszechna PWN, biała półprzezroczysta do usuwania z krwi, poza ustrojem, substancją toksycznych (o rasie) przez amerykańskich uczonych z Uniwersytetu Johns Hopkinsa J. J. Abela, L. G. Rowntreea i B. B. Turnera. Oni też wprowadzili termin "sztuczna nerka". Ale dopiero w roku 1945 lekarz duński W. J. Kolff zbudował pierwszą nowoczesną sztuczną nerkę i zastosował ją u chorego na mocznicy. W dwa lata później aparat ten udoskonalono, a następnie opracowano różne jego typy. W Czechosłowacji sztuczna nerkę zaczęto stosować w leczeniu niewydolności nerek od roku 1960. W roku 1965 ośrodek dializy reumatyzjotropowej powstał w szpitalu w Karwinie-Raju. Jego szefem został internista i nefrolog MUDR. Janusz Kubacko.

również do choroby nerek. Rzadsze są tzw. systemowe choroby i nowotwory. Oprócz przypadków przewlekłej (chronicznej) niewydolności nerek dializujemy też pacjentów z niewydolnością ostrą (akutną). Jej przyczyną jest bardzo dużo, mogą to być różnego rodzaju choroby infekcyjne, ginekologiczne, zakaźne, powikłania pooperacyjne, urologiczne...

dołności nerek. Jeśli jednak dany pacjent jest tzw. anurikiem, czyli nie oddaje już moczu, to do dializy stawia się musi trzy razy w tygodniu. Jeżeli zaś jego nerki wykazują jeszcze schyłkową aktywność, przychodzi do nas dwa razy na tydzień. Sam zabieg trwa od czterech do pięciu godzin. Miejsce do dochodzą do nas sami, pozamiejscowe przywozi się i odwozi do domu karetką. Pracujemy na trzy zmiany. Po każdym zabiegu trzeba te aparaty wyzdyszyć i przygotować do kolejnego pacjenta.

rami, bilierami w kinach. Latwiej założyć w ogrzany pomieszczeniu i w niepełnym wymiarze godzin dobrze wpływa na ich samopoczucie.

Czy sztuczna nerka rzeczywiście może bez negatywnego wpływu na organizm pacjenta zastąpić nerkę naturalną? Jak długo organizm to może wytrzymać?

- Jak już powiedziałem, sztuczna nerka zastępuje tylko funkcję wydzielniczą nerek naturalnych. Nie jest w stanie przejąć pozostałych jej funkcji. Tzn. nie potrafi produkować substancji regulujących wytworzenie czerwonych ciałek krwi, kontrolujących przebieg metabolizmu kości czy regulujących ciśnienie tętnicze krwi. Dzisiaj jednak znane są już preparaty, które potrafią substytuować niedobór tych substancji, dzięki czemu naszym chorym nie grozi anemia czy zaburzenia metabolizmu kości. Jakże mają nasi pacjenci rokowania? Nie należą w republice do wyjątków wypadki, że na sztucznej nerce przeżywają ponad 20 lat. Oni zresztą nie uważają na niewydolność nerek, ale na złośliwą. Na schorzenia sercowo-naczyniowe, spowodowane nadciśnieniem tętniczym, i na choroby zakaźne, ponieważ są mniej odporni na zakażenia wirusowe i bakteryjne.

Czy wszyscy pana pacjenci mają prawo do transplantacji nerek?

- Większość pacjentów oczekuje na przeszczep nerek. Ale tylko ci, którzy są zdolni przetrzymać narkozę i którzy nie mają innych przeciwwskazań. Nie kwalifikujemy do transplantacji osób, które są w podstarzałym wieku lub mają zaawansowaną chorobę wieńcowa. Są to udarze mózgu albo wykryto u nich nowotwór złośliwy. Po 10 latach istnienia naszego ośrodka dializy postawiliśmy "dorobitwie się" 36 pacjentów, którzy żyją z funkcjonującym wszczepionym nerkami. Jedną z naszych pacjentek żyje już z przeszczepioną nerką 10 lat i w tym czasie zdążyła nawet urodzić dwójkę dzieci. I czuje się doskonale.

Rozmawiał: KAZIMIERZ SZANTARIUS

Zdjęcie: autor

Panie doktorze, na czym polega działanie sztucznej nerk?

- Sztuczna nerka przejmując funkcję wydzielniczą naturalnej nerkę człowieka. Usuwając z krwi substancje, które powstają podczas procesów przemiany materii, głównie zaś podczas przemiany białek. Chodzi o takie substancje azotowe, jak mocznik, kreatynina, kwas moczowy, o wszystkie substancje kwasowe, które powstają w procesach metabolizmu. Usuwają też pośluzki oraz nadmiar wody, jako że to nerek należy utrzymywanie równowagi wodno-elektrolitowej w organizmie.

Jakim sprzętem dysponuje pana oddział?

- Nasze sztuczne nerki są produkowane niemieckie. Mamy do dyspozycji 11 aparatów i 8 miejsc dializacyjnych: foteki i łóżka. Pacjenci ambulatoryjnie preferują raczej foteki, w których mogą zmieniać pozycję, ale sedzając po leżaku. Osoby obłożnie chore skazane są oczywiście na poddawanie się zabiegowi na łóżku.

Jaki obszar terytorialny państwa obsługujecie?

- Prawie cały powiat karwiński do nas należy, poza Hawniszowem. Nasz rejon obejmuje 200 tys. mieszkańców. Mamy około 50 stałych pacjentów, którzy korzystają z naszych usług.

Jakie osoby kwalifikują się do dializy renowacyjnej?

- Naszymi "klientami" są ludzie z przewlekłą i ostrą niewydolnością nerek. Jeśli zaś chodzi o niewydolność przewlekłą, to dotyczy ona pacjentów cierpiących na różne formy przewlekłego zapalenia nerek. Spółną grupę stanowią osoby z uszkodzonymi nerkami na skutek wielo-

letniego zapytania analityków, czyli środków przeciwbólowych, zawierających fenacetynę, jak np. alginat, sedolol, dilyn, monoral, valigin. Dzisiaj już wiadomo, że preparaty te są niebezpieczne, że po kilkumiesięcznej ekspozycji mogą prowadzić do ciężkiego uszkodzenia nerek. Dlatego żaden rozsądny człowiek nie powinien ich nadużywać! Do dializy kwalifikują się też chorzy z wrodzonymi chorobami nerek. Tęch wypadków jest dość sporo. Chodzi głównie o torbielistość, czyli tzw. cysty. Mniej więcej 10 proc. pacjentów torbielistymi dializy to wieloletnie i czynnie nerek. Torbielistość jest chorobą dziedziczną, przekazywaną z pokolenia na pokolenie. Stosunkowo częstym upośledzeniem nerek, które prowadzi do białkowej niewydolności, są powikłania cukrzycy. Mamy aż 25 proc. takich pacjentów. Wieleciana cukrzyca prowadzi więc nie tylko np. do ślepoty, do zaburzeń nerwowych, chorób sercowo-naczyniowych, ale

jest jednak uciążliwa. Czy tak?

- W większości wypadków jest uciążliwa. Uciążliwie to jest od pianistej przyczyny, która do niej doprowadziła. Za pośrednictwem dializy można leczyć różne ostre zatrucia organizmu substancjami toksycznymi. Do częstszych wypadków należą zatrucia indosem, pylem, do chłodnic samochodowych. Musi on niesamowicie smakować alkoholem i narkotykami, gdyż tylko on go piją. Ale wystarczy wypić 100-gramowy "leśnik", aby znurować sobie nerkę. Dzięki dializie odstawiliśmy również wielu samobójców, a także dzieci, które miały dostęp do apektak rodziców i dziadków.

Jak często chorzy na niewydolność nerek muszą być podłączeni do sztucznej nerk?

- To zależne jest od stopnia wy-

Czy obowiązują takiego pacjenta jakiegś szczególnego zasa- dy dietetyczne oraz innych do- tyczące wysiłku fizycznego?

- Pacjenci nasi powinni przestrzegać określonej diety. Przed wszystkim muszą ograniczyć przyjmowanie soli, która jest przyczyną nadciśnienia tętniczego. Aby usz- trzec się także nadmiarowi potasu w organizmie, mięsby odniek potraw, które są w ten pierwiastek bogate. Przed wszystkim nie powinni jeść owoców, kompotów, ograniczyć spożycie jarzyny. Muszą też ograniczyć przyjmowanie płynów. Chory, który nie oddaje już moczu, może wypić maksymalnie 800 do 1000 ml płynów dziennie. Natomiast ci, co potrafią jeszcze oddawać mocz, mogą przyjąć tyle płynów, ile sami są zdolni wydzielić. Każde nadwyżka płynów zmusza serce do większego wysiłku. Dlatego ważne jest, aby nasz pacjent codziennie sprawdzał wagę swego ciała. Może w ten sposób zapobiec gromadzeniu się wody w ciele i ryzyku ataku serca. Szkodliwy dla organizmu człowieka korzystający z usług sztucznej nerkę jest również nadmiar fosforu. Fosfor bowiem gromadzi się w ciele i ma zły wpływ na metabolizm kości. Doradzamy więc naszym pacjentom nie jeść roślin strączkowych, kakao i ryb. Natomiast jeśli chodzi o wysiłek fizyczny, to nie ma przeciwwskazań. Jego natężenie zależne jest od wydolności organizmu poszczególnych dializowanych osób. Same powinny wiedzieć, na co je stać. Jedynym ograniczeniem są dla nich inne choroby, jak choroba wieńcowa, cukrzyca itp.

Wielu naszych pacjentów stać na to, aby pozostać sobie stalego zatrudnienia. Są na przykład porbie-

Dustin Hoffman za drobne

Grat już wszystko, co było do za- grana. Mając za sobą prawie czterdzieści lat pracy, Dustin Hoffman wciąż przygotowuje się do każdej roli ze skrupulatnością, która doprowadza re- żyserów do szaleń. Aktor jest znany ze skłonności do drobniawego studiowa- nia każdego zakątka świata, każdej rysy charakteru postaci, która ma od- twarzać. W czasie kręcenia "Tootsie" jego kłótnia z reżyserem Sidneyem Pollackiem zaczęła się w studio, przeno- siła na parking i zakończyła rękocy- nym.

Choc w pracy ma niezmiennie te same zasady, wydaje się, że zbliżając się do 60. urodzin, stał się bardziej przystępny poza planem. Mimo opinii niechętnego dziennikarzem, w rozmowie z nim sprawa wrócenie rozluźniono- z przysmocią "podszycuje" hollywoodzki establishment.

Jest budyń "tamulski" czasem tylko łączy się w okolicy, to feraz się wżechobacze ("garnitur") to w holly- woodziim slengu losowocny pro-

dukcia, ingerujący w twórczy proces). Każdy łam to średnio 50 min gotarza. 35 na realizację i 20 na reklamę. 20 min na reklamę i burza się Hoffman. O sobie mówi - Wyrosłem w Los Angeles, feraz mieszkałem w Nowym Jorku. Miałem dwóch braci i sześcioro dzieci. Zostałem 59 lat i mam przeszczep pęcherza. Żartuję, ale pewnie coś takiego napiszą drukowca.

Większość hollywoodzkich gwiazd ściąganie tam z nadsztych zakątek Ameryki nie tylko Hoffman w Los Angeles podzieli się i wychodzi "Abas- cini" Hoffman, wówczas trzydziestolat- tek, profesorem - Brad Pitt jest wyso- kim, smulim, o dobnej prezencji Ang- lofiszem. Ja jestem marnym Żydem. Nichols jednak go obsadzi.

Był to rok 1967 i od tego czasu aktor jest gwiazdą. Za rolę w "Ab- sence" "Nocturn Kowboju" "Lon- g" uzyskał nominację do Oscara. Do- stąpił go w 1979 r., za "Sprawę Kame- rowa" i w 1983 r. za "Ram Mana". Nagrody film to "América Buf- falo", według dramatu Davida Memeta. Dziesięć pracuje za drobne w po- rowaniu z normalną gażą, czyli ok. 10 mln. pensja?że. Uważa, że niewiele jest dobrych amerykańskich ról dla tamtejszych aktorów. Szuka Memeta jest znakiem czasu - Memet próbuje pomicieć, że żyjemy w czasach, kiedy bariery między nami są prawie już lądychniek. Mowimy, mowimy, mó- wimy i nie wiemy o czym mówimy. To było słowo, bez żadnego kontaktu du- chowego" - przekazuje Hoffman.

NA POZĄTKU GRUDNIA

Kalendarz dla wszystkich

Rok 1997 będzie dla polskiego społeczeństwa w Czechach rokiem wielu znaczących jubileuszy. Bezspornie najważniejszym jest 50-lecie PZKO. Swe jubileusze obchodzą również inne organizacje polskie działające na naszym terenie, jak chociażby "Beskid Śląski". W 1997 r. odbędą się także jubileuszowe 50. Gorołód Świątyni. Uprzą 50 lat od - na nowo zorganizowanej pol w wojnie światowej - działalności kulturalno-oswiatowej na terenie Śląska w Czechach.

Rada Polaków postanowiła ogłosić rok 1997 - ROKIEM KULTU- RY POLSKIEJ W CZECHACH. Od- będzie się w tym roku Festiwal PZKO i wiele innych znaczących imprez. W przygotowaniu są jubileuszowe publikacje.

Rada Polaków przy współpracy z działaczami PZKO postanowiła wydać reprezentacyjny, kolorowy 12-stronicowy kalendarz ściennej, poświęcony właśnie Rokowi Kultury Polskiej w RC. Będzie on formatu A3 (29,7 x 42 cm). Na kolorowych fotografiach dla poszczególnych miesięcy znajdą się:

1. Ambasada RP w Pradze, gdzie ma siedzibę Klub Polski;
  2. Zjazd Gwardystów w Mostach k Jablonowa;
  3. Wystawa "Polscy artyści na Zaołzu 1945-1995";
  4. Teatr m. mjr. Szmajca;
  5. Zespół Pieśni i Tańca ZG PZKO "Olza";
  6. Polska Szkoła Podstawowa w Groduku;
  7. Centrum Brdowicki szczap HPC;
  8. Zespół "Gorol";
  9. Izba Pamięci Zwierci i Węzły w Cierlicku-Kożelecu;
  10. Teatr Lalek ZG PZKO "Bajka";
  11. Scena Polska TC;
  12. Chór "Colleum luvumum".
- Oprócz fotografi kalendrz zawierać będzie podsta- wowe dane o istniejących organi- zacjach polskich w RC.

Opisywana tu publikacja będzie na pewno ciekawym elementem do- toracji domów PZKO, biur, szkół, jak

RC będzie do nabycia w ZG PZKO, redakcji "Zwrotu", w "Centokcie" w Cz. Cieszyne oraz w Bibliotece Re- gionalnej w Karwinie-Frysztacie. Cena kalendarza dziełu licznym sponсорom będzie wynosić tylko ok. 70 koron. Dla zamawiających i opła- cających z góry oraz dla zamówień zbiorowych (ponad 10 sztuk) prze- widziana jest zniżka. Dokładne dane podamy w najbliższych numerach "GL".

Chętni do nabycia kalendarza mogą go zamówić osobście (wpla- cenie zaliczki) w redakcji ZWROTU przy ul. Bołka 16 w Cz. Cieszyne w dni robocze od 8 do 12 i od 12,30 do 15,30 (E. S.)

WIELKA ZAGADKA EUROPEJSKIEJ ARCHEOLOGII

Skąd się wzięli Słowianie?

Kilka pokoleń Polaków wycho- wało się w przekonaniu, że Blakupin był grodem prasłowiańskim, a to- lebią Słowianstwach były ziemie w dorzeczu Wisły i Odry. Tymczasem współczesny Homerowi Blakupin niewiele miał wspólnego ze Słowianami, którzy pojawili się ponad tysiąc lat później. Archeolodzy od dawna też inwestowali prasłowiań- stwo kulturalne i językowe, rozciągając się w Europie Środkowej i w łysiolecu p.n.e. Zamieszkuje ją ludy reprezentowały już znacznie wyższy poziom cywilizacyjny niż dotychczas sądzono.

Pochodzenie Słowian jest jedną z napekujących zagadek europejs- kiej archeologii. O Słowianach - lu-

dech mówiących wspólnym języ- kiem, reprezentujących tę samą kul- turę i zamieszujących wyraźne określone terytorium, można mówić dopiero od VI wieku. Zjawiają się oni nagle na historycznej scenie, ale ten- kład odnosiwoy jednocześnie różne źródła oraz potwierdza dokumenta- cja archeologiczna.

W ostatnich latach badania ar- cheologiczne w Polsce, Czechach, na Słowacji i Ukrainie zmierzają do wyjaśnienia genezy Słowian. Pojawia się nowe leno, szukające kor- zeni Słowianstwach w wrold kultur archeologicznych sfer leńnej Euro- py Środkowej i Wschodniej.

Badania lingwistyczne wskazu- ją, że już w I tysiącleciu p.n.e. Pra-

słowianie związani byli ze środow- kiem leńnym oraz z bagnami i jeziora- mi. Nie występuje u nich termino- logia związana ze śląkami, gorami czy mozem. Potwierdza to archeo- logia, która lokalizuje kobiekie Sło- wianstwach w sferze leńnej między Wisłą a Dunajem.

Uczni wskazuje, że na kilka stu- letci p.n.e. ukazywała się grupa tzw. północnych Europejczyków - przodków dzisiejszych Germanów, Słowian i Bałtów. Zwraca się uwagę, że tworząca się kultura słowiańska wchłoniła wiele elementów anty- cznych, a także germańskich i celty- ckich. Korzystała też z doświadczeń wschodnich koczowniczych - Sarm- tów, Hunów i Awarów.

• kronika rodzinna

Coraz bliżej wszystkim znajomym, że dnia 9. 11. 1996 roku obchodził 25 laty...

ANNA I TEODOR LASKOWE
zamieszkał w pensjonacie w Haleszynie-Zumbrze...

państwo ANNY I RUDOLFA GRADKÓW
z Olsztynia. Z tej okazji zdrowia, szczęścia i...

Dnia 14 listopada obchodzi swój 25-ty jubileusz 25. urodzin...

pan KAROL LIPOWCZAN
ze Smolęcina. Z tej okazji wszystkim najbliższym...

Po kilkunastu, bezboleśnie leczymy w Trzyńcu, zmuszona byłam udać się do ortydnara...

Dziś mija 5. rocznica zgonu naszego Drobnego...

Dnia 7 listopada mija pierwsza rocznica śmierci naszego Drobnego...

IMIENNY OBCHÓDZA: 9. 11. - BOGDAN, GENOWEFA, NESTOR, TEODOR, URSYN, BOHDAN, TEODOR...

15.00 w Domu PZKO Prelegent dr St. Zahradnik przedkłada historię naszego regionu...

ORŁOWA-LUTYŃA - MK PZKO zaprasza wszystkich członków na zebranie...

SUCHA GÓRKA - ZPT "Suzanna" zaprasza na "Spotkanie przy małej czarnej"...

MIĘBORY - W niedzielę 10. 11. o godz. 15.00 odbędzie się spotkanie...

MIĘBORY - MK PZKO serdecznie zaprasza na kolejne spotkanie Klubu Propozycji...

"Wielkie życie na grzyby lasu, zmierzajmy najbliższym świątą..."

Dnia 13 listopada 1996 mija pięta rocznica śmierci...

"Mając lata, pozostaję żal i smutność o przeszłość..."

Wyrażamy serdeczne podziękowanie wszystkim krewnym...

Składamy serdeczne podziękowanie za kwiaty oraz liczny udział w pogrzebie...

Dziękuję mi i chłom z Orła i z Lutyni i Lutyni Dolnej za współuczestnictwo...

Wyrazy głębokiego współczucia koleżance Czesławie Litce z powodu zgonu...

• SPORT • SPORT • SPORT • SPORT •
DIAGNOZA TAKA SAMA - INDOLENCJA STRZAŁOWA
Hawierzów wrócił z "piątką"

16. kwietnia 1996 roku strażak w mundurze dał kilka ciekawych danych, które zostały podane...

WŁDZIE - HAWIERZÓW 2:0 (1:0, 2:0, 1:0)
Hawierzów wrócił z "piątką" po meczu z Łucyną...

ŁOKATY 1. Włochy 2:5 pkt., 2. Bann 2. 3. Lubicz 4. 4. Pczon 5. 5. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Nasza oferta na weekend
O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

O FILKA RĘCZNA, MCS KAPWINA - HINDEWIT FLERSBURG
19.11.1996 w sobotę...

GŁOS ŁUDU
Głos Polskie w Republice Czeskiej
W w. dniu 10. 11. 1996 roku...

SPRZEDAŻ
SPRZEDAŻ BYCZKA 6-tygodniowego na chów. Pina. Włoczek Alfred, Stawieciska, Na Podlesiu 3A. AD-136

• SPORT POLSKI

OBIWISZ CIEKAWIAR, pierwszy polski klub...

Kto na Bieg Piastów?
ZOBACZYM DO udania w nadzorem...

Co słysać w regionie śląskim?
W WROBIE odbył się obiegowy turniej...

MIĘBORY - W niedzielę 10. 11. o godz. 15.00 odbędzie się spotkanie...

MIĘBORY - MK PZKO serdecznie zaprasza na kolejne spotkanie Klubu Propozycji...

MIĘBORY - W niedzielę 10. 11. o godz. 15.00 odbędzie się spotkanie...

MIĘBORY - MK PZKO serdecznie zaprasza na kolejne spotkanie Klubu Propozycji...

CZEKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 9 LISTOPADA

NOVA: 7.30 "Przygotuj Miła Jaga" (serial anim.) 8.00 "Cudowny świat Wally Dornego" (film anim.)...

TC 1: 7.30 "21" 8.00 "Szczęśliwy obrót się" (serial) 8.30 "Wielki wyścig" (film cześć)...

TC 3: 7.30 Euronews 8.15 Report 8.40 TV Edukacyjna 8.55 Tak, wiesz, dobry rodacy...

PREMIERA TV: 8.00 Programy regionalne 8.00 Telewizyjny 8.10 "Dziś i jutro" (serial) 8.15 "Czarna krowa" (serial)...

NIEDZIELA 10 LISTOPADA

NOVA: 7.30 "Pepek marynarz" (serial anim.) 8.00 "Cudowny świat Wally Dornego" (film anim.)...

TC 1: 7.30 "Wielki wyścig" (film cześć) 8.00 "Szczęśliwy obrót się" (serial) 8.30 "Wielki wyścig" (film cześć)...

TC 2: 7.30 Euronews 8.00 TV Edukacyjna 8.55 Hologramy 8.55 "Czarna krowa" (serial) 9.00 "Czarna krowa" (serial)...

TC 1: 11.05 Telewizyjny 11.05 Serial "60, 120, 180" 11.15 "Wielki wyścig" (film cześć) 11.20 "Wielki wyścig" (film cześć)...

PONIEDZIAŁEK 11 LISTOPADA

NOVA: 6.00 "Szczęśliwy obrót się" (serial) 6.30 "Wielki wyścig" (film cześć) 6.50 "Wielki wyścig" (film cześć)...

TC 1: 6.00 Studio 6 6.30 "21" 6.50 "Wielki wyścig" (film cześć) 7.00 "Wielki wyścig" (film cześć)...

11.05 Telewizyjny 11.05 Serial "60, 120, 180" 11.15 "Wielki wyścig" (film cześć) 11.20 "Wielki wyścig" (film cześć)...

SOBOTA 9 LISTOPADA

PROGRAM 1: 7.00 Echa - echo 7.15 J. Poleski 7.30 Wycieczka do dżungli i ogrody 8.00 Anonim 8.30 Wiedomości 8.40 "Wielki wyścig" (film cześć)...

SOBOTA 9 LISTOPADA

PROGRAM 1: 7.00 Echa - echo 7.15 J. Poleski 7.30 Wycieczka do dżungli i ogrody 8.00 Anonim 8.30 Wiedomości 8.40 "Wielki wyścig" (film cześć)...

POLSAT: 6.15 P.M.A.M. GRAMY 7.00 Disco Relax 7.30 W drodze (mag. religijny) 8.15 Smakoszka i rozkosze 8.30 "Czarodziejka z księżycą" (serial anim.)...

NIEDZIELA 10 LISTOPADA

PROGRAM 1: 7.00 Rolnictwo na świecie 7.15 Trombita 7.30 Nowolanka 8.00 Aorologia '98 8.05 "Włóczy się" (serial) 8.15 "Włóczy się" (serial)...

SOBOTA 9 LISTOPADA

PROGRAM 2: 7.00 Panorama 7.10 "Folwark" (serial) 7.20 "Folwark" (serial) 7.30 "Folwark" (serial) 7.40 "Folwark" (serial)...

PROGRAM 1: 7.00 Rolnictwo na świecie 7.15 Trombita 7.30 Nowolanka 8.00 Aorologia '98 8.05 "Włóczy się" (serial) 8.15 "Włóczy się" (serial)...

NIEDZIELA 10 LISTOPADA

TELE 3: 8.00 "Rodzina Gallowiczy" (serial anim.) 8.30 "Dziś i jutro" (serial) 9.00 Country Bar 9.30 "Candy Candy" (serial anim.) 10.00 "Magia plaży" (serial)...

SOBOTA 9 LISTOPADA

PROGRAM 1: 7.00 Echa - echo 7.15 J. Poleski 7.30 Wycieczka do dżungli i ogrody 8.00 Anonim 8.30 Wiedomości 8.40 "Wielki wyścig" (film cześć)...

PROGRAM 2: 7.00 Panorama 7.10 "Folwark" (serial) 7.20 "Folwark" (serial) 7.30 "Folwark" (serial) 7.40 "Folwark" (serial)...

NIEDZIELA 10 LISTOPADA

TELE 3: 8.00 "Rodzina Gallowiczy" (serial anim.) 8.30 "Dziś i jutro" (serial) 9.00 Country Bar 9.30 "Candy Candy" (serial anim.) 10.00 "Magia plaży" (serial)...

SOBOTA 9 LISTOPADA

PROGRAM 1: 7.00 Echa - echo 7.15 J. Poleski 7.30 Wycieczka do dżungli i ogrody 8.00 Anonim 8.30 Wiedomości 8.40 "Wielki wyścig" (film cześć)...

PROGRAM 2: 7.00 Panorama 7.10 "Folwark" (serial) 7.20 "Folwark" (serial) 7.30 "Folwark" (serial) 7.40 "Folwark" (serial)...

NIEDZIELA 10 LISTOPADA

TELE 3: 8.00 "Rodzina Gallowiczy" (serial anim.) 8.30 "Dziś i jutro" (serial) 9.00 Country Bar 9.30 "Candy Candy" (serial anim.) 10.00 "Magia plaży" (serial)...